

Miten kiertotalous ymmärretään?

Asiantuntijat puhuvat yleisöilleen

Kiertotaloutta tutkitaan ja siitä puhutaan monella eri alalla. Niissä käsitteelle on vakiintunut erilaisia merkityksiä: ympäristötieteet katsovat kiertotaloutta eri näkökulmasta kuin kauppatieteet, ja Eurooppa-ministeri tulkitsee asiaa eri näkökulmasta kuin kunnanvaltuutettu. Tämä vaikeuttaa keskustelua jo eri alojen asiantuntijoiden kesken – puhumattakaan tavallisista kansalaisista, joiden on vaikea tavoittaa kiertotalousajattelun ydintä.

Media valottaa taloutta

Media on keskeinen vaikuttaja, mutta miten media puhuu kiertotaloudesta? Helsingin Sanomissa kiertotaloutta tarkastellaan pääasiassa talouden kehyksissä. Median näkökulmat heijastelevat poliittista keskustelua ja talouden kehitystä. Asiaa ei juuri taustoiteta ympäristön ja luonnonvarojen kestäväällä hyödyntämisellä. Sen sijaan ruokahävikkiä koskevaan uutisointiin ilmasto- ja ympäristödiskurssi tuntuu sopivan.

Kansa keskittyy kierrätykseen

Vuonna 2019 suomalaiset yhdistivät sanan *kiertotalous* pääasiassa kierrättämiseen – jos ylipäätään mihinkään. Sana oli monelle kyselyyn vastaajalle täysin vieras. Rahan kiertäminen taloudessa oli yleisempi merkitystulkinta kuin vaikkapa raaka-aineiden arvon säilyttäminen tai jakamistalous. Yllättävän moni päätteli yhdyssanan osien perusteella merkitykseksi jopa veronkiertoa.

Muutos on nähtävissä

Keväällä 2019 kyselyyn osallistuneista yliopisto-opiskelijoista 51 % ei tuntenut *kiertotalous*-sanan merkitystä. Syksyllä 2020 tällaisten vastaajien osuus oli enää 21 %. Samalla myös vastaajien kiinnostus kiertotaloutta kohtaan oli lisääntynyt ja asennoituminen muuttunut myönteisemmäksi.

Mikä muutosta on voinut vauhdittaa?

Vuonna 2016 Helsingin Sanomissa sana *kiertotalous* esiintyi 50 kertaa. 2019 esiintymiä oli jo 128. Kiertotaloudesta puhutaan siis julkisuudessa yhä enemmän. Kiertotalous näkyy enenevästi myös lukiodien opetussuunnitelmissa: v. 2015 se mainittiin yhteensä kolme kertaa maantieteen ja biologian yhteydessä. 2019 maininnat olivat kaksinkertaistuneet, ja kiertotalous oli tullut myös kemian ja yhteiskuntaopin suunnitelmiin.

Lisätietoa:

Läärä, Hilla 2020: *Kiertotalous*-sanan semanttiset kehukset ja diskurssit Helsingin Sanomien teksteissä. Pro gradu, Turun yliopisto.
Sjöblom, Paula – Virsu, Ville 2021: *Kiertotalous*-sanan tunnettuus ja merkitystulkinnat. *Puhe ja kieli*.
Virsu, Ville – Sjöblom, Paula 2020: Kiertotalouden kehukset: Vertailussa viranomaisviestintä ja kansalaisten määritelmät. *Media & viestintä* 43: 3, 227–247.
Virsu, Ville – Sjöblom Paula 2021: Ruokahävikkiongelman määrittely verkkokeskustelussa. *Kulutustutkimus*. *Nyt* 14: 1-2 (2020), 69–84. <https://journal.fi/kulutustutkimus/article/view/95134>

cicat2025.fi

Paula Sjöblom ja Ville Virsu, Turun yliopisto
Kuvat: Pixabay CCO